

Markkinat-tiedotteessa käsitellään ajankohtaisia listayhtiön tiedonantovelvollisuuden, tilinpäätösvalvonnan, arvopaperikaupankäynnin sekä sisäpiiriasioiden tulkintoihin ja sääntelyyn liittyviä asioita sekä valvonnan havaintoja. Tiedotteen julkaisee Finanssivalvonnan Markkinavalvonta.

Tässä tiedotteessa kerromme seuraavista aiheista:

■ Ajankohtaista ESMAssa	1
■ Avoimuusdirektiivin muutosdirektiivi muuttaa säännöllistä tiedonantovelvollisuutta ja liputusvelvollisuutta	2
■ Arvopaperimarkkinayhdistys julkaissut uuden ostotarjouskoodin	3
■ ESMA julkaissut uusia valvontapäätöksiä	4
■ Listayhtiötilaisuudet 2013	9
■ Markkinat-tiedote myös englanninkielisenä	9

Ajankohtaista ESMAssa

Markkinoiden väärinkäyttöasetukseen liittyvä keskustelupaperi

ESMA on julkaissut keskustelupaperin markkinoiden väärinkäyttöasetukseen liittyvästä täytäntöönpanosääntelystä. Keskustelupaperissa pyydetään lausuntoja alustavista tai keskenään vaihtoehtoisista ehdotuksista täytäntöönpanosääntelyn sisällöksi. Täytäntöönpanosääntely tulee kattamaan seuraavat osa-alueet: omien osakkeiden hankinta, vakauttaminen (stabilointi), markkinatunnustelut (market sounding), markkinoiden vääristämiseen liittyvät indikaattorit, hyväksyttävät markkinatavat, epäilyttävien liiketoimien raportointi, sisäpiirintiedon julkistaminen (jatkuva tiedonantovelvollisuus) ja tiedon julkistamisen lykkääminen, sisäpiirirekisterit, johdon liiketoimet, sijoitusuusitukset ja väärinkäytösten raportointi. ESMA pyytää lausuntoja 27.1.2014 mennessä. Yksityiskohtaisemmista ehdotuksista pyydetään lausuntoja myöhemmin vuoden 2014 aikana.

Esitteen täydentämisvelvollisuuteen liittyvä tekninen standardi

ESMAN Corporate Finance Standing Committee viimeistelee esitteen täydentämisvelvollisuuteen liittyvää teknistä säänte-

lystandardia. Teknisessä standardissa määritellään tilanteet, joissa esitettä on aina täydennettävä. Standardiluonnoksesta pyydettiin lausuntoja keväällä 2013.

Avoimuusdirektiivin muutokseen liittyvät tekniset standardit

ESMAN Corporate Finance Standing Committee ja Corporate Reporting Standing Committee ovat aloittaneet avoimuusdirektiivin muutokseen liittyvien teknisten standardien valmistelun. Valmisteltavat tekniset standardit liittyvät liputusvelvollisuuteen, kansallisten tiedotevarastojen verkottamiseen ja listayhtiöiden tilinpäätösraportointiin sähköisessä raportointimuodossa (esim. XBRL-muodossa). Liputusvelvollisuuteen liittyvistä standardiluonnoksista pyydetään lausuntoja alkuvuodesta 2014. Kansallisten tiedotevarastojen verkottamisesta ja listayhtiöiden sähköisestä raportoinnista pyydetään lausuntoja loppuvuodesta 2014 tai alkuvuodesta 2015.

Ei-IFRS-tunnuslukujen esittäminen

ESMAN Corporate Reporting Standing Committee valmistelee ei-IFRS-tunnuslukujen esittämistä koskevaa ohjetta. Ohjeen on tarkoitus korvata CESR:n vuonna 2005 julkai-

sema suositus CESR Recommendation on Alternative Performance Measures. Ohjeesta pyydetään lausuntoja alkuvuonna 2014.

Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin ja -asetukseen liittyvä 2-tason sääntely

ESMAN Investor Protection and Intermediaries Standing Committee ja Secondary Markets Standing Committee ovat aloittaneet rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin (MiFID II) ja -asetukseen (MiFIR) liittyvän 2-tason sääntelyn valmistelun. ESMA pyytää lausuntoja 2-tason sääntelystä sen jälkeen, kun Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat päässeet sopuun direktiivin ja asetuksen sisällöstä.

Avoimuusdirektiivin muutosdirektiivi muuttaa säännöllistä tiedonantovelvollisuutta ja liputusvelvollisuutta

Avoimuusdirektiivin muutosdirektiivi (2013/50/EU) annettiin lokakuun lopussa. Direktiivin edellyttämät muutokset säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta ja liputusvelvollisuudesta on saatettava kansallisesti voimaan viimeistään marraskuussa 2015. Suomessa muutosten täytäntöönpano edellyttää muutoksia arvopaperimarkkinalakiin ja sen nojalla annettuihin valtiovainministeriön asetuksiin.

Lähtökohtana puolivuotisraportointi

Muutosdirektiivin lähtökohtana on, että listayhtiöiltä edellytetään jatkossa osavuosisikatsauksen julkistamista vain puolivuositain. Jäsenvaltiot voivat direktiivissä säädettyin edellytyksin kuitenkin edellyttää jatkossakin neljännesvuosisikatsausten julkistamista. Tällöin jäsenvaltion on erikseen arvioitava, voiko vaatimus johtaa sijoitustoiminnan lyhytjänteisyyteen tai korottaa pk-yritysten listautumiskynnystä. Myös pörssin säännöissä voidaan asettaa direktiivin vähimmäisvaatimukset ylittäviä raportointivelvoitteita.

Muutosdirektiivin mukaan listayhtiöiden tulisi siirtyä tilinpäätösraportoinnissaan sähköiseen raportointimuotoon (XBRL-raportointiin) vuodesta 2020 alkaen. Sähköiseen raportointimuotoon siirtyminen edellyttää kuitenkin vielä, että ESMA tekee asiasta tarkemman kustannus-hyötyanalyysin ja laatii tarkemmat tekniset standardit raportointimuodosta. ESMAn on tehtävä analyysi ja toimitettava teknisten standardien luonnos komissiolle vuoden 2016 loppuun mennessä.

Muutosdirektiivi edellyttää myös, että kaivannaisteollisuudessa ja aarniometsien hakkuuteollisuudessa toimivat listayhtiöt raportoivat vuosittain maksuista, joita ne maksavat eri valtioille. Raportoinnin sisällöstä määrätään tarkemmin kesäkuussa 2013 annetussa tilinpäätösdirektiivin muutosdirektiivissä (2013/34/EU).

Liputusvelvollisuus laajenee käteisselvitettäviin johdannaisiin

Liputusvelvollisuuden osalta merkittävin muutos on, että liputusvelvollisuus koskee jatkossa myös sellaisia säännellyillä markkinalla kaupankäynnin kohteena oleviin osakkeisiin kohdistuvia johdannaissopimuksia, jotka oikeuttavat käteis-suoritukseen johdannaissopimuksen erääntyessä. Myös

liputusrajojen laskusääntöjä sekä liputusvelvollisuudesta olevia poikkeuksia on tarkennettu. ESMA on aloittanut liputusvelvollisuuteen liittyvien teknisten standardien valmistelun. Näistä pyydetään lausuntoja kevään tai kesän aikana.

Yhdestä verkkoportaalista pääsy kaikkiin eurooppalaisiin tiedotevarastoihin

Muutosdirektiivin mukaan ESMAn on kehitettävä ja ylläpidettävä verkkoportaalia, josta on pääsy kaikkiin eurooppalaisiin tiedotevarastoihin. Verkkoportaalin kautta voidaan jatkossa hakea kaikkien eurooppalaisten listayhtiöiden pörssitiedotteita. Verkkoportaalin on tarkoitus olla toiminnassa vuoden 2018 alusta alkaen.

Arvopaperimarkkinayhdistys julkaissut uuden ostotarjouskoodin

Arvopaperimarkkinayhdistys ry¹ on julkaissut uuden ostotarjouskoodin, joka tulee voimaan 1.1.2014. Ostotarjouskoodi korvaa Keskuskauppakamarin yrityskauppautakunnan vuonna 2006 antaman suosituksen julkisissa ostotarjouksissa noudatettavista menettelytavoista. Ostotarjouskoodissa annetaan suosituksia, jotka koskevat ostotarjouksen tekijän ja kohdeyhtiön sekä kohdeyhtiön johdon ja osakkeenomistajien toimintaa julkisissa ostotarjouksissa.

Arvopaperimarkkinain (AML) mukaan pörssiyhtiön on suoraan tai välillisesti kuuluttava riippumattomaan, elinkeinoelämää laajasti edustavaan Suomessa perustettuun toimielimeen, joka on antanut hyvän arvopaperimarkkinatavan noudattamisen edistämiseksi suosituksen kohdeyhtiön johdon toiminnasta julkisessa ostotarjouksessa ja määräysvallan ylläpitämistä koskevista sopimusperusteisista rakenteista, tai yrityskauppatilanteissa noudatettavien yhtiöoikeudellisten menettelytapojen ohjaamiseksi. Suomessa tällainen itsesääntelyelin on Arvopaperimarkkinayhdistys.

AML edellyttää, että sekä ostotarjouksen tekijä että kohdeyhtiö ilmoittavat, noudattavatko he itsesääntelyssä annettua suositusta ja jolleivät noudata, perustelevat poikkeamisen suosituksesta.

1 Linkki: <http://www.arvopaperimarkkinayhdistys.fi>

ESMA julkaissut uusia valvontapäätöksiä

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen ESMA julkaisi neljännen toista koosteen eurooppalaisten tilinpäätösvalvojen tekemistä valvontapäätöksistä, joista Finanssivalvonta on laatinut tämän tiivistelmän. Finanssivalvonnan suomenkielisen tiivistelmän tarkoituksena on lisätä tietoisuutta eurooppalaisten tilinpäätösvalvojen toimenpiteistä. Linkki julkaistuihin päätöksiin löytyy tämän artikkelin lopusta. Julkaistavat valvontapäätökset koskevat IFRS-standardien soveltamistapauksia, joissa on havaittu soveltamisen epäyhtenäisyyttä tai jotka ovat tilinpäätöksen laatimisen kannalta olennaisia ja kiinnostavia. Valvontapäätökset eivät ole yleisiä IFRS:n tulkintoja, vaan kunkin valvontapäätöksen taustalla on kyseeseen yksittäistapaukseen liittyviä erityispiirteitä.

Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjaaminen pois taseesta

Päätös 0213–01 koskee rahoitusvarojen ja -velkojen kirjaamista pois taseesta. Yhtiö myönsi emoyhtiölleen lainan ja toteutti samassa yhteydessä osakeannin, joka koski etuoikeusosakkeita. Yhtiön mukaan kyse oli läpikulkujärjestelystä, jolla ei ollut kaupallista merkitystä. Tapahtumat kirjattiin yhtenä liiketapahtumana. Yhtiö kirjasi lainan myöntämisen yhteydessä saadut varat ja osakeannin myötä syntyneet velat taseesta pois sopimuksen voimaantuloajankohtana, koska niiden sopimusehdot olivat samat ja koska velat maksettiin saaduilla varoilla pois.

Valvojan mukaan rahoitusvaroja ja -velkoja ei olisi pitänyt kirjata pois taseesta. Sen sijaan molemmat olisi pitänyt esittää taseessa erikseen. Yhtiö olisi voinut käsitellä liiketointa rahoitusvaroihin kuuluvan erän siirtona toiselle osapuolelle vain, jos IAS 39.19(a)–(c):n kolme ehtoa olisivat täyttyneet. Yhtiö oli tehnyt kaksi erillistä sopimusta, joiden saapuvat ja lähtevät rahavirrat osuvat samaan ajankohtaan. Ei ollut olemassa sopimusta siitä, että emoyhtiöltä saadut rahavarat tulisi välittää edelleen etuoikeusosakkeiden haltijoille. Tällöin IAS 39.19 (a) ei valvojan mukaan täyttynyt. Myöskään IAS 39.19 (b)-kohta ei täyttynyt, koska sopimuksessa ei ollut sellaista ehtoa, joka estäisi yhtiötä myymästä tai panttaamasta alkuperäistä omaisuuserää muutoin kuin rahavirtojen maksamista koskevan veloitteen vakuudeksi lopullisille saajille. IAS 39.19(c) -kohdan mukainen ehto ei myöskään täyttynyt, sillä vaikka molemmilla sopimuksilla oli sama maksupäivä, ei ollut olemassa sopimuksellista veloitetta

liittää näitä sopimuksia yhteen. Koska rahoitusvaroja ei voitu kirjata pois taseesta, ei voinut olla olemassa myöskään sopimusta siitä, että rahoitusvarat olisi tarkoitettu siirrettäväksi etuoikeusosakkeiden omistajille. Velka ei siten ollut lakannut olemasta.

Rahoitusvarojen luokittelu lainoiksi ja saamisiksi

Päätös 0213–02 käsittelee rahoitusvarojen luokittelua lainoiksi ja saamisiksi. Yhtiö laski liikkeeseen joukkovelkakirjoja ja sijoitti näin saadut varat edelleen emoyhtiönsä perustuen ”hiljaiseen osallistumissopimukseen” (silent contribution). Sopimusehtojen mukaan yhtiöllä oli oikeus saada emoyhtiönsä voitosta tietty prosentiosuus. Jos emoyhtiö teki tappiota, oikeutta voittoon ei ollut. Yhtiö kantoi osan emoyhtiön tappiosta. Emoyhtiö saattoi irtisanoa sopimuksen kahden vuoden irtisanomisajalla tietyin ehdoin. Yhtiö luokitteli sopimuksen taseessaan lainoiksi ja saamisiksi IAS 39.9:n mukaisesti. IAS 39.9(c):n mukaan ne lainat ja saamiset, joista niiden haltija ei mahdollisesti saa alkuperäistä sijoitusta olennaisilta osin takaisin muun syyn kuin luoton laadun heikentymisen vuoksi, on luokiteltava myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi. Yhtiön mukaan IAS 39.9:n mukaista luoton laadun heikentymistä ei yhtiön mukaan pitänyt linkittää IFRS 7:n määrittelemään luottoriskiin. Kyse ei yhtiön mukaan ollut luoton laadun heikentymisestä. Yhtiön mukaan luottoriski viittaa yhteen ajankohtaan, kun taas luoton laadun heikentymisen tapahtuu ajan myötä.

Valvojan mukaan sopimusta ei olisi pitänyt luokitella lainoiksi ja saamisiksi vaan myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi. Sopimusehtojen mukaan oli mahdollista, että sijoittaja ei saa koko sijoitustaan takaisin muista syistä kuin luoton laadun heikentymisestä johtuen. Emoyhtiö ei ollut velvollinen maksamaan koko sijoitusta takaisin yhtiölle. Luottoriskissä ei ole kyse staattisesta tilasta, vaan minkä tahansa lainan ominaispiirteestä ajan kuluessa. Luottoriskissä ja luoton laadun heikentymisessä on kyse samasta asiasta. Luoton laadun heikentyminen ja tappiosta vastaaminen ovat kaksi eri asiaa, vaikka niillä on yhtymäkohtia. Yhtiö saattaa kärsiä tappiota, vaikka luoton laatu ei heikentyisikään.

Lainaportfolioon sisältyvään kytkettyyn johdannaiseen liittyvä suojauslaskenta

Päätös 0213–03 käsittelee lainaportfolioon sisältyvään kytkettyyn johdannaiseen liittyvää suojauslaskentaa. Yhtiö oli rahoituslaitos, jolla oli kiinnityslainoista koostuva lainaportfolio. Portfolio sisälsi vaihtuvakorkoisia lainoja, joissa oli kytkettyjä optioita (embedded floor). Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä yhtiö oli todennut, ettei kytkettyä johdannaisista pidä erottaa pääinstrumentista. Se luokiteltiin kytketyksi johdannaiseksi, jonka taloudelliset ominaispiirteet ja riskit liittyvät läheisesti pääsopimuksen taloudellisiin ominaispiirteisiin ja riskeihin IAS 39.11:n mukaisesti. IAS 39 AG33(b) selvittää, että kytketty johdannainen (embedded floor) on läheisesti yhteydessä pääsopimukseen, jos vähimmäiskorko (floor) on enintään yhtä suuri kuin markkinakorko, eikä vähimmäiskorolla ole vipuvaikututusta suhteessa pääsopimukseen.

Kytketyn johdannaisen käyvistä arvoista johtuen lainaportfolion todellinen arvo sisälsi merkittävän määrän kirjaamattomia voittoja. Yhtiö laati suunnitelman, jonka mukaan se laskisi liikkeeseen vastaavia itsenäisiä johdannaisia, joiden avulla se voisi realisoida johdannaisen voitot ja saadut preemiot. Koska yksittäiset johdannaiset tulevat arvostaa käypään arvoon sekä alkuperäisellä kirjaushetkellä että sen jälkeen IAS 39.43:n ja 47(b):n mukaisesti ja koska lainaportfolioon sisältyviä kytkettyjä johdannaisia puolestaan ei arvostettaisi käypään arvoon, yhtiö päätteli, että suunnitelman toteuttaminen loisi keinotekoisia volatiliteettia yhtiön laajaan tuloslaskelmaan.

Välttääkseen volatiliteettia yhtiö suunnitteli käyvän arvon suojauksen, joka sallisi kytketyn johdannaisen arvostamisen käypään arvoon ja voiton kirjaamisen tuloslaskelmaan. Yhtiö aikoi määritellä kytketyt johdannaiset suojauskohteeksi käyvän arvon suojauksessa, jonka perusteella voitto kirjattaisiin suoraan tulokseen. Tämä indikoi sitä, että kytketty johdannainen tulisi erottaa pääsopimuksesta. Samaan aikaan yhtiö oli hankkimassa yhtiötä, jolla oli myös kytkettyjä johdannaisia (floor) lainaportfoliossaan. Yhtiö suunnitteli käyttävänsä samaa kirjaustapaa myös siinä.

Valvojan mielestä kytketyn johdannaisen erottamisen ja käypään arvoon arvostamisen johdosta lainasalkkuun tehtävä oikaisu suojausta aloitettaessa ei ole IAS 39:n mukainen, koska kytketty johdannainen oli määritelty läheisesti pää-

sopimukseen liittyväksi. Valvoja perusteli päätöstään IAS 39.89(b):n ja IFRIC 9 *Kytettyjen johdannaisten uudelleenarviointi* -säännöksillä. Jos taas on kyse yritysten yhteenliittymästä, kytketty optio (embedded floor) tulee hankintahetkellä erottaa pääsopimuksesta, ja sekä kytketty johdannainen että pääsopimus tulee arvostaa käypään arvoon. Alkuperäisen arvostamisen jälkeen erotettu johdannainen tulee arvostaa käypään arvoon ja muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Pääsopimus arvostetaan uuteen jaksotettuun hankintamenuun, mikä edellyttää alkuperäisen efektiivisen koron uudelleenlaskentaa.

Rahoitusriskien luonne ja määrä

Päätös 0213–04 käsittelee rahoitusinstrumentteja koskevien liitetietojen esittämistä kolmen eri yhtiön tilinpäätöksessä. Yhtiöiden päätoimintona oli laskea liikkeeseen useita erilaisia sarjoja velkakirjoja (multiple series of limited-recourse notes), joista saadut tuotot käytettiin erilaisten sijoitusten tekemiseen. Eri velkakirjasarjojen tuotoilla hankitut varat pidettiin vakuutena erillään muiden sarjojen tuotoilla hankituista varoista. Velkakirjojen haltijat kantoivat sijoituksiin liittyvät riskit ja saivat itselleen niihin liittyvät tuotot. Sijoitukset saattoivat olla muun muassa osakkeita, velkakirjoja, rahastosijoituksia, monimutkaisia johdannaisinstrumentteja tai edellisten yhdistelmiä.

Yhtiöiden tilinpäätöksissään esittämät tiedot kyseisistä rahoitusinstrumenteista johtuvista riskeistä eivät täyttäneet IFRS 7:n vaatimuksia. Eri yhtiöiden liitetiedot eivät sisältäneet merkityksellisiä määrällisiä ja laadullisia tietoja luottoriskistä, hintariskistä ja riskikeskittymistä. Luottoriskitiedot olisi tullut esittää erikseen kustakin rahoitusinstrumenttiryhmästä, koska niillä oli erilaiset riskit. Liitetietojen olisi tullut sisältää kuvaus muun hintariskin luonteesta ja sille altistumisesta, tieto hintariskin muutoksista kyseisenä aikana sekä relevantti määrällinen muuta hintariskiä kuvaava informaatio pitäen sisällään muun muassa riskikeskittymät ja herkkyysoanalyysin. Tilinpäätöksen käyttäjät eivät annettujen tietojen perusteella myöskään voineet arvioida vastapuoliriskin luonnetta ja määrää ja riskikeskittymiä, joille velkakirjojen haltijat olivat alttiina. Liitetietojen pitäisi myös kuvastaa yhtiön erityisiä olosuhteita.

Rahavirtojen luokittelusta

Päätös 0213–05 koskee rahavirtojen luokittelua. Yhtiö toimi kaivosalalla. Se sitoutui myymään osan kaivostensa tulevasta tuotoksesta pankille kiinteähintaisen sopimuksen perusteella. Myyntisopimuksen tekeminen oli alun perin ehto sille, että yhtiö sai rahoitusta pankilta. Myyntisopimus oli kuitenkin erillinen sopimus, ja lainan maksu oli riippumaton tuotannon määrästä tai hinnasta. Yhtiö myi myöhemmin osan tuotantokapasiteetistaan kolmannelle osapuolelle. Tämän seurauksena yhtiö ei enää pystynyt täysin täyttämään sopimuksen mukaista velvoitetta tuotoksensa myymisestä pankille.

Yhtiö maksoi pankille kertaerän pienentääkseen kiinteähintaisen sopimuksen nimellismäärää. Yhtiö luokitteli kertamaksun rahavirtalaskelmassaan rahoituksen rahavirraksi, koska se ei katsonut kertamaksussa olevan kyse liiketoiminnasta. Valvojan mukaan rahavirta olisi pitänyt luokitella liiketoiminnan rahavirraksi rahoituksen rahavirran sijaan. Valvojan mukaan myyntisopimus ei ollut suoraan yhteydessä lainasopimukseen eivätkä siitä johtuvat rahavirrat vaikuttaneet sen vieraan pääoman määrään.

Yrityshankinnassa saadun vaihto-omaisuuden hankintamenon esittäminen tuloslaskelmassa

Päätös 0213–06 käsittelee yrityshankinnassa saadun vaihto-omaisuuden esittämistä tuloslaskelmassa, kun kyseinen vaihto-omaisuus myydään. Yhtiö hankki vuonna 2011 erään liiketoiminnan. Yrityshankinnassa saatu vaihto-omaisuus arvostettiin käypään arvoon IFRS 3.18:n mukaisesti. Käypä arvo oli suurempi kuin vaihto-omaisuuden hankintameno myyjän taseessa. Kun yhtiö myi suurimman osan kyseisestä vaihto-omaisuudesta, se esitti tuloslaskelmassaan vaihto-omaisuuden hankintamenon kahdessa eri kohdassa. Osan se esitti myytyjä suoritteita vastaavina kuluina ja osan kertaluonteisena eränä. Myytyjä suoritteita vastaava kuluosuus vastasi vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvoa alkuperäisen omistajan taseessa. Kertaluonteisena eränä esitetty osa vastasi hankinta-ajankohdan käyvän arvon ja alkuperäisen omistajan taseessa olleen kirjanpitoarvon välistä eroa.

Valvojan mukaan vaihto-omaisuuden hankintameno kokonaisuudessaan olisi pitänyt esittää myytyjä suoritteita vastaavissa kuluissa. IFRS 3.18:n mukaan hankkijaosapuolen on arvostettava hankitut yksilöitävissä olevat varat niiden hankinta-ajankohdan käypään arvoon. Sen vuoksi hankitun

vaihto-omaisuuden arvo on niiden hankinta-ajankohdan käypä arvo. IAS 2.34:n mukaan, kun vaihto-omaisuus myydään, sen kirjanpitoarvoa on kirjattava kuluksi sillä kaudella, jolla vastaava tuotto kirjataan. IAS 2.38:n mukaan kaudella kuluksi kirjattu vaihto-omaisuuden määrä, eli myytyjä suoritteita vastaavat kulut, sisältää myydyn vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvoon aikaisemmin sisällytetyt erät ja kohdistamattomat valmistuksen yleismenot ja epätavallisen suuret valmistusmenot. Vaihto-omaisuuden käypä arvo olisi siten pitänyt esittää myytyjä suoritteita vastaavina kuluina. Kun yhtiö esitti tuloslaskelmansa toimintokohtaisena, olisi sen ollut tarkoituksenmukaista kertoa liitetiedoissa myyntiä vastaavien kulujen luonteesta.

Konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuus

Päätös 0213–07 koskee konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuutta. Helmikuussa 2010 yhtiö hankki yhtiö B:n kaikki osakkeet. Tarkoituksena oli myydä B edelleen. Yhtiöllä ei ollut muita tytäryrityksiä. Yhtiö ei laatinut ollenkaan konsernitilinpäätöstä vaan ainoastaan erillistilinpäätöksen. B:n yhdistellyllä olisi ollut olennainen vaikutus tilinpäätökseen. Yhtiön näkemyksen mukaan IFRS ei velvoittanut konsernitilinpäätöksen laatimiseen. Yhtiön mukaan seitsemännen yhtiöoikeudellisen direktiivin (83/349) artikkelit 1–15 on otettava huomioon, kun arvioidaan sitä, pitääkö konsernitilinpäätös laatia vai ei. Yhtiö ei ollut huomionut Euroopan komission kommentteja, jotka koskevat EU:n asetusta (1606/2002) IFRS-standardista. Kommentteissa todetaan, että neljäs ja seitsemäs yhtiöoikeudellinen direktiivi ovat osa noudatettavaa lainsäädäntöä.

Valvojan päätöksen mukaan yhtiön olisi pitänyt laatia konsernitilinpäätös. Vaikka Euroopan komission kommentit eivät ole osa noudatettavaa lainsäädäntöä, ne antavat ohjeistusta siihen, kun harkitaan, pitääkö konsernitilinpäätös laatia vai ei. Kommentteissa sanotaan, että kansallinen lainsäädäntö määrittelee konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuuden. Toisaalta voimassa olevat IFRS-standardit määrittelevät muun muassa konsernitilinpäätöksen laajuuden.

Aineettomat hyödykkeet liiketoimintojen yhdistämisessä

Päätös 0213–08 käsittelee aineettomien hyödykkeiden tunnistamista liiketoimintojen yhdistämisessä. Liikepankki hankki omistukseensa osan taloudellisissa vaikeuksissa olevan

pankin liiketoiminnasta. Liikearvoksi muodostui kaupassa 20 miljoonaa CU:ta, joka oli 15 % pankin omasta pääomasta. Pankki raportoi vuoden 2011 tilinpäätöksessään, että liikearvo johtuu pääosin hankitun liiketoiminnan odotetusta tuotosta, yhdistymisestä saatavista synergiaeduista sekä ”talletuslijäämästä” (asiakkaiden talletukset olivat suuremmat kuin asiakkaille myönnettyt velat). Yrityshankinnassa saatujen talletusten korot olivat alhaisemmat kuin yhtiön aikaisempina vuosina liikkeeseen laskemien joukkovelkainojen korot. Pankin mukaan tämä johtaa siihen, että vuosittaiset korkokustannukset vähenevät, ja tulevan korkohyödyn nykyarvo vastaa suurinta osaa syntyneen liikearvon määrästä. Pankin mukaan korkohyöty liittyy pankkien yhdistämiseen ja siitä aiheutuviin synergioihin. Siten korkohyöty on osa liikearvoa. Valvojan näkemyksen mukaan talletuslijäämästä, josta korkohyöty syntyy, oli muodostettava yrityshankinnassa erillinen aineeton hyödyke, jolla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika. Talletuslijäämä ei ollut kahden liiketoiminnan yhdistymisessä syntynyt synergiaetu vaan erotettavissa oleva aineeton hyödyke. Yhtiön mukaan suurin osa liikearvosta johtui talletuslijäämästä, koska yrityshankinnan myötä saatiin asiakaskanta, joiden oletettiin myös jäävän hankinnan tehneelle yhtiölle.

Ehdollinen vastike määräysvallattomien osuuden hankinnassa

Päätös 0213–9 koskee ehdollisen vastikkeen käsittelyä määräysvallattomien osuuden hankinnassa. Yhtiö oli kasvanut yrityshankintojen kautta. Vuonna 2009 yhtiö hankki eräästä yhtiöstä osakkeiden enemmistön ja sai option määräysvallattomien omistajien osuuden hankintaan. Vuonna 2011 yhtiö käytti kyseisen option. Kauppahinta määräysvallattomien omistajien osuudesta sisälsi kiinteän maksun sekä seuraavan kolmen vuoden aikana maksettavaksi tulevan ehdollisen vastikkeen. Ehdollinen vastike perustui hankitun yhtiön EBITDA:an. Ehdollinen vastike raportoitui ehdollisena velkana IAS 37.86:n mukaisesti.

Valvojan mukaan ehdollinen vastike olisi pitänyt kirjata rahoitusvelaksi eikä raportoida ehdollisena velkana. IFRS 3.39–40:n mukaan alkuperäisenä hankinta-ajankohtana kirjataan ehdollinen vastike. IAS 27 ei kuitenkaan sisällä ohjeistusta ehdollisen vastikkeen kirjaamisesta tilanteesta, jossa hankitaan määräysvallattomien omistajien osuus tytäryrityksestä. Sopimus ehdollisesta maksusta ei täyttänyt

IAS 32.11:n mukaista rahoitusvelan määritelmää, mutta IAS 32.25:n mukaan molempien osapuolien määräysvallan ulkopuolella oleva ehdollinen velvollisuus maksaa varoja täytti kuitenkin rahoitusvelan määritelmän. Sopimuksen mukaan yhtiöllä oli velvollisuus luovuttaa varoja määräysvallattomien osuuden myyjälle. Mahdollisuus vetäytyä velvollisuudesta ei ollut yhtiön päätösvallassa. Ehdollisen vastikkeen määrä riippui hankitun yhtiön EBITDA:sta, mikä puolestaan oli riippumaton monesta tekijästä myyjän ja ostajan vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella.

Tappioista johtuvat laskennalliset verosaamiset

Päätös 0213–10 koskee laskennallisia verosaamisia. Yhtiö esitti vuoden 2011 IFRS-konsernitilinpäätöksessä 21,6 miljoonan CU:n suuruisen laskennallisen verosaamisen. Nettoverosaaminen koostui 4,1 miljoonan CU:n veronalaisista väliaikaisista eroista ja 25,7 miljoonan CU:n verosaamisesta koskien käyttämättömiä verotuksellisia tappioita. Yhtiö kertoi tilinpäätöksessään, että se odotti seuraavan seitsemän vuoden aikana syntyvän voittoa, jota vastaan verotukselliset tappiot voidaan käyttää. Yhtiön näkemys perustui budjettiin vuosille 2012–2018. Yhtiö oli kirjannut viimeisen viiden vuoden aikana tappioita keskimäärin 12 miljoonaa CU / vuosi. Jotta yhtiö olisi voinut hyödyntää 21,6 miljoonan verosaamisen, sen olisi tullut tehdä voittoa 86,4 miljoonaa CU:ta.

IAS 12.34:n mukaan laskennallinen verosaaminen on kirjattava käyttämättömistä verotuksellisista tappioista siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan käyttämättömät verotukselliset tappiot sekä käyttämättömät verotukseen liittyvät hyvitykset voidaan hyödyntää. IAS 12.35:n mukaan, mikäli yhtiö on lähimenneisyudessa tehnyt tappiota, se kirjaa tappiosta laskennallisen verosaamisen vain siihen määrään asti kuin sillä on riittävästi väliaikaisia eroja tai kun sillä on muuta vakuuttavaa näyttöä tappioiden hyödyntämismahdollisuudesta. IAS 12.35:n mukaan käyttämättömät verotukselliset tappiot ovat vahva osoitus siitä, että tulevaisuudessa ei ehkä ole käytettävissä verotettavaa tuloa.

Valvojan mukaan laskennallista verosaamista olisi pitänyt kirjata ainoastaan sen verran kuin oli veronalaisia väliaikaisia eroja. Valvoja katsoi, että yhtiön budjetit ja oletukset eivät olleet IAS 12.35:n edellyttämää vakuuttavaa näyttöä verosaamisen hyödynnettävyydestä, sillä yhtiö ei ollut menneisyudessa onnistunut laatimaan luotettavia budjetteja, vaan

budjettien ja toteutumalukujen välillä oli merkittäviä eroja. Lisäksi yhtiön tilinpäätös sisälsi tiedon merkittävistä epävarmuustekijöistä, jotka koskivat yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa. Tämä olisi valvojan mukaan tullut ottaa huomioon laskennallisen verosaamisen kirjaamisesta päätettäessä.

Segmentti-informaatioissa annettavat tiedot maantieteellisistä alueista

Päätös 0213–11 koskee maantieteellisistä alueista esitettäviä segmenttitietoja. Yhtiö toimi useassa maanosassa. Sillä oli taseessaan huomattava määrä liikearvoa. Segmenttitiedoissa yhtiö raportoi IFRS 8.33:n edellyttämän maantieteellisen analyysin tuotoista ja pitkäaikaisista varoista. Yhtiön esittämissä tiedoissa oli esitetty asiakassuhteisiin liittyvät aineettomat hyödykkeet, mutta sen sijaan tietoja liikearvosta ei esitetty.

Valvojan mukaan liikearvo olisi tullut sisällyttää maantieteellisiin tietoihin. IFRS 8.33(b) edellyttää, että tilinpäätöksessä esitetään tiedot pitkäaikaisista varoista lukuun ottamatta rahoitusinstrumentteja, laskennallisia verosaamisia, työsuhteen päättymisen jälkeisiä etuusjärjestelyihin liittyviä varoja ja velkoja sekä vakuutus sopimuksista syntyviä oikeuksia, jotka sijaitsevat valtiossa, jossa on yhteisön kotipaikka tai jotka sijaitsevat muissa maissa, joissa yhteisöllä on varoja. Jos yksittäisessä maassa sijaitsevat varat ovat olennaisia, niistä on esitettävä erilliset tiedot. Lisäksi IFRS 8 BC56 ohjeistaa, että aineettomat hyödykkeet esitetään pitkäaikaisina varoina.

Uusien, mutta ei vielä voimassa olevien standardien esittäminen tilinpäätöksessä

Päätös 0213–12 koskee uusien, mutta ei vielä voimassa olevien standardien esittämistä tilinpäätöksessä. Yhtiö raportoi tilinpäätöksessään, että se oli ottanut huomioon kaikki IASB:n myöntämät uudet standardit ja tulkinnat sekä standardimuutokset, jotka eivät olleet vielä voimassa ja joita yhtiö ei ollut vielä soveltanut. Yhtiö arvioi tilinpäätöksessään standardien vaikutuksia tilinpäätökseen. Yhtiö sisällytti tilinpäätöksensä liitetietoihin tarvittavat tiedot uusista standardeista ja tulkinnoista, jotka olivat EU:n hyväksymiä. Tietoja jo annetuista, mutta ei vielä EU:n hyväksymistä standardeista ei annettu.

Valvoja katsoi, että yhtiön olisi pitänyt esittää tiedot myös niistä standardeista, jotka eivät vielä olleet EU:n hyväksymiä. IAS 8.30:n mukaan silloin, kun yhteisö ei ole soveltanut uut-

ta IFRS-standardia, joka on julkaistu mutta ei vielä voimassa, yhteisön on esitettävä tilinpäätöksessään tämä seikka, sekä tiedossa ja kohtuudella arvioitavissa oleva informaatio, jolla on merkitystä arvioitaessa uuden IFRS-standardin käyttöönoton vaikutusta yhteisön tilinpäätökseen kaudella, jolla sitä sovelletaan ensimmäistä kertaa. Tässä tapauksessa yhtiötä koskevat standardit olivat IAS 19 *Työsuhde-etuudet*, IFRS 10 *Konsernitilinpäätös*, IFRS 11 *Yhteisjärjestelyt* sekä IFRS 13 *Käyvän arvon määrittäminen*. Kyseisillä standardeilla olisi voinut olla olennaista vaikutusta yhtiön tilinpäätöksessä. IAS 1.112(c) edellyttää, että liitetiedoissa tulee esittää tiedot, joita ei esitetä muualla tilinpäätöksessä, mutta joilla on merkitystä jonkin tilinpäätöslaskelman ymmärtämisen kannalta. Erityisesti muutokset IAS 19:ssä olisivat olleet yhtiön kannalta keskeisiä.

Listayhtiötilaisuudet 2013

Finanssivalvonta järjesti joulukuussa kaksi listayhtiöiden taloudelliseen raportointiin liittyvää tilaisuutta, joihin osallistui yhteensä noin 160 (2012: 140) henkilöä. Tilaisuuksissa käytiin läpi IFRS-valvonnan valvontahavaintoja vuodelta 2013, lähipiiritietoja, liitetietoinformaation ongelmia ja kehitystarpeita sekä suuria IFRS-hankkeita. Lisäksi esiteltiin ESMAN laatiman rahoituslaitosten IFRS-tilinpäätösten vertailukelpoisuutta käsittelevän raportin tuloksia. Tilaisuudessa kerrottiin myös liikkeeseenlaskijan tiedonantovelvollisuutta koskeviin määräyksiin ja ohjeisiin tulleista merkittävimmistä muutoksista, Fivan sijoittajakyselyn havainnoista ja tulossa olevista tiedonantovelvollisuutta koskevista sääntelymuutoksista.

Tilaisuuksien esitysmateriaali on saatavilla Finanssivalvonnan verkkopalvelussa osoitteessa: <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Listayhtiolle>.

Lisätietoja antaa:

Markkinavalvonta, puhelin 010 831 5585.

Markkinat-tiedote nyt myös englanninkielisenä

Finanssivalvonta on julkaissut numerosta 2/2013 alkaen Markkinat-tiedotteen osittain myös englannin kielellä. Englanninkielisenä julkaistaan pääsääntöisesti muut, paitsi IFRS-tilinpäätösvalvontaan liittyvät artikkelit. Englanninkielinen Markkinat-tiedote julkaistaan suomenkielisen tiedotteen jälkeen, ja se on saatavilla Finanssivalvonnan verkkopalvelusta englanninkielisiltä sivuilta. [Tilaa Market newsletter verkkopalvelustamme.](#)

*Finanssivalvonta toivottaa
hyvää joulua ja onnellista uutta vuotta!*

*Finansinspektionen önskar
god jul och gott nytt år!*

*Season's Greetings
from the FIN-FSA!*

Animoidun joulutervehdyksen voit katsoa [Finanssivalvonnan verkkopalvelusta](#).